

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33/19-1043/164488)

"13" 07 2017р.

ЗАДОЄНКУ О.В.

Шановний Олексію Вікторовичу!

Інформуємо Вас, що Ваша петиція щодо внесення змін до окремих положень Кримінального кодексу України та Сімейного кодексу України в частині підвищення відповідальності батьків за невиконання батьківських обов'язків та ухилення від сплати аліментів в установленій законодавством строк не набрала достатньої кількості голосів на її підтримку, тому відповідно до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» розглядається як звернення громадян.

Для розгляду Ваших пропозицій Комітет звернувся до Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України.

Про результати розгляду Ви будете поінформовані додатково.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33 / 19-1042 (164447)

"13" 04 2017р.

**Міністру соціальної
політики України
РЕВІ А.О.**

Шановний Андрію Олексійовичу!

До Комітету надійшла петиція Задюєнка О.В. щодо внесення змін до окремих положень Кримінального кодексу України та Сімейного кодексу України в частині підвищення відповідальності батьків за невиконання батьківських обов'язків та ухилення від сплати аліментів, що в установленій законодавством строк не набрала достатньої кількості голосів на її підтримку.

Просимо Вас, шановний Андрію Олексійовичу, дати доручення щодо розгляду пропозицій Задюєнка О.В. та про результати поінформувати Комітет та заявника.

Копія звернення додається.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33 / 19-1042 / 164447)

" 13 " 04 20 17 р.

**Міністру внутрішніх
справ України
АВАКОВУ А.Б.**

Шановний Арсене Борисовичу!

До Комітету надійшла петиція Задюєнка О.В. щодо внесення змін до окремих положень Кримінального кодексу України та Сімейного кодексу України в частині підвищення відповідальності батьків за невиконання батьківських обов'язків та ухилення від сплати аліментів, що в установленій законодавством строк не набрала достатньої кількості голосів на її підтримку.

Просимо Вас, шановний Арсене Борисовичу, дати доручення щодо розгляду пропозицій Задюєнка О.В. та про результати поінформувати Комітет та заявника.

Копія звернення додається.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

**Верховна Рада України
Комітет з питань сім'ї, молодіжної
політики, спорту та туризму**

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601,
тел. 256-03-33, www.mvs.gov.ua

03 серпня 2017 року № 11547/05/12-2017

На № _____ від _____

Про опрацювання петиції
громадянина України Задюєнка О. В.

Відповідно до листа Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму від 13 липня 2017 року № 04-33/19-1042 (164447) про розгляд електронної петиції Задюєнка О. В. від 13.03.2017 стосовно внесення змін до статті 164 (Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей) Кримінального кодексу (далі – КК) України з метою підвищення відповідальності батьків у вихованні дітей повідомляємо таке.

Пропозиція громадянина України Задюєнка О. В. щодо доповнення диспозиції частини першої статті 164 КК України: «у разі ухилення від виконання батьківських обов'язків по вихованню дитини» та заміни в санкціях частин першої та другої зазначеної статті покарання у виді громадських робіт покаранням у виді виправних робіт створить умови, за яких ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацевдатних дітей, що перебувають на їх утриманні, вважатиметься кримінально караним лише за умови доведення факту ухилення особи від виконання батьківських обов'язків з виховання дитини. На наш погляд, така позиція призведе до ускладнення процесу досудового розслідування та зниження рівня кримінально-правового захисту дітей.

Положенням статті 184 (Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення за ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей передбачено адміністративну відповідальність у формі попередження або накладення штрафу в розмірі від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ураховуючи викладене, вважаємо, що пропозиція Задоєнка О.В. щодо внесення змін до статті 164 КК України потребує додаткового обґрунтування.

Разом з тим відповідно до статті 7 Сімейного кодексу України сімейні відносини регулюються цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами.

Крім того, відповідальність батьків за ухилення від виконання батьківських обов'язків уже передбачена статтею 164 Кримінального кодексу України та статтею 184 Кодексу про адміністративні правопорушення.

З огляду на викладене вище вважаємо доповнення Сімейного кодексу України статтею, яка відображає, що батьки несуть кримінальну відповідальність за ухилення від виконання батьківських обов'язків, недоцільним.

Державний секретар

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several sweeping curves and a central mark that resembles the letters 'L' and 'M' combined.

О. В. Тахтаї

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

на № _____ від _____

Про результати розгляду звернення

**Комітет Верховної Ради
України з питань сім'ї,
молодіжної політики, спорту
та туризму**

Міністерство соціальної політики на ваш лист від 13.07.2017 № 04-33/19-1042(164447) в межах компетенції розглянуло петицію Задосенка О. В. щодо підвищення відповідальності батьків за невиконання ними батьківських обов'язків та повідомляє.

За період з 1991 по 2015 рр. чисельність дітей зменшилась на 4947,6 тис. осіб, а питома вага у загальній чисельності населення скоротилася з 25,6 % до 17,9 %. На початок 2016 р. чисельність дітей віком до 18 років в Україні становила 7 614 006 осіб (без врахування даних тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя).

Значний вплив на чисельність дитячого контингенту має смертність. Особливе занепокоєння викликає смертність від зовнішніх причин. Це дуже негативна ситуація, адже більшості цих смертей можна було уникнути за умов належного догляду за дитиною.

Крім цього, привертає до себе увагу смерть дітей від навмисних самоушкоджень (включаючи самогубства).

Також турбують такі факти, як вбивства дітей та вагітних жінок. За даними офіційного сайту Генеральної прокуратури України фактично сталими з тенденціями до збільшення залишаються показники щодо вбивства дітей та вагітних жінок.

Важливо враховувати, що вищенаведені дані засвідчують перебування сфери дитинства у глибокій кризі, яку можливо було попередити шляхом сприяння формуванню відповідального батьківства та належного виконання посадовими особами своїх обов'язків щодо охорони дитинства.

Усе вищенаведене засвідчує справедливість думки заявника щодо доцільності законодавчого врегулювання посилення відповідальності батьків за невиконання своїх обов'язків по відношенню до дітей.

Конвенцією ООН про права дитини, ратифікованою Україною у 1991 році, статтями 150, 180 Сімейного кодексу України, статтею 12 Закону України „Про охорону дитинства” визначені обов'язки батьків або осіб, які їх замінюють, щодо виховання дитини, піклування про її здоров'я, фізичний, духовний та моральний розвиток, забезпечення здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, її підготовки до самостійного життя, утримання дитини до досягнення нею повноліття.

Статтею 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачене притягнення батьків до адміністративної відповідальності за

невиконання ними обов'язків щодо виховання дітей; статтею 166 Кримінального кодексу України - притягнення батьків до кримінальної відповідальності за злісне невиконання ними встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною; статтею 164 Сімейного кодексу України визначені підстави для позбавлення батьків батьківських прав.

При реалізації двох вищезгаданих норм кримінального законодавства та законодавства про адміністративні правопорушення виникає проблема щодо визначення складу злочину / правопорушення, за який вже передбачене законом покарання.

Якщо поняття ухиляння батьків розкрито хоча б у постанові Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 та в наказі Мінсоцполітики від 20.01.2014 № 27 „**Про Порядок ведення службами у справах дітей обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах**”, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 04.02.2014 за № 216/24993, то поняття злісного невиконання батьками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною взагалі не розкрито.

Це, в свою чергу, відкриває плацдарм, як для уникнення відповідальності батьків, так і для зловживань нормами з боку посадових осіб. І те, і інше може призводити до порушення прав людини: у першому випадку – дитини, наражаючи її на небезпеку, у другому – батьків (на правосуддя) так і дитини (на виховання у біологічній сім'ї).

З огляду на зазначене, Мінсоцполітики розроблено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання жорстокому поводженню з дітьми, виникненню безпосередньої загрози їхньому життю або здоров'ю та подолання цих явищ”, який передбачає внесення змін до:

- Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення предмету правопорушення та посилення адміністративної відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють, за невиконання ними обов'язків щодо виховання дітей, передбачивши одним із видів покарання – громадські роботи з метою погашення штрафу та обов'язкове проходження корекційних програм, спрямованих на формування навичок відповідального батьківства, що, в свою чергу, сприятиме збереженню можливості дитини виховуватись у родині та зменшенню кількості дітей, влаштованих до інтернатних закладів;

- Кримінального кодексу України щодо підвищення міри відповідальності батьків за життя і здоров'я дітей шляхом визначення поняття злісного невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною;

- Сімейного кодексу України щодо позбавлення осіб їх батьківських прав з підстав відсутності проживання з дитиною понад шість місяців без поважних причин; проявів щодо неї батьківської турботи та піклування, виховання та утримання дитини, що вже є підставою для усиновлення дитини відповідно до статті 219 Сімейного кодексу України.

Зазначений проект акта вже опрацьований із Міністерством внутрішніх справ, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством освіти і науки, Уповноваженим Президента України з прав дитини, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, провідними експертами з питань захисту прав дітей Міжнародної благодійної організації „Партнерство „Кожній дитині”.

Наразі, проект нормативного акту готується для надсилання на погодження до відповідних центральних органів виконавчої влади.

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
на № _____ від _____

Задоснко О. В.

Про результати розгляду звернення

Шановний Олексію Вікторовичу!

Департамент сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми Міністерства соціальної політики на лист Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму від 13.07.2017 № 04-33/19-1042(164447) в межах компетенції розглянув Вашу петицію щодо необхідності у підвищенні відповідальності батьків за невиконання ними батьківських обов'язків та повідомляє.

За період з 1991 по 2015 рр. чисельність дітей зменшилась на 4947,6 тис. осіб, а питома вага у загальній чисельності населення скоротилася з 25,6 % до 17,9 %. На початок 2016 р. чисельність дітей віком до 18 років в Україні становила 7 614 006 осіб (без врахування даних тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя).

Значний вплив на чисельність дитячого контингенту має смертність. Особливе занепокоєння викликає смертність від зовнішніх причин. Це дуже негативна ситуація, адже більшості цих смертей можна було уникнути за умов належного догляду за дитиною.

Крім цього, привертає до себе увагу смерть дітей від навмисних самоушкоджень (включаючи самогубства).

Також турбують такі факти, як вбивства дітей та вагітних жінок. За даними офіційного сайту Генеральної прокуратури України, фактично сталими з тенденціями до збільшення залишаються показники щодо: вбивства дітей та вагітних жінок.

Важливо враховувати, що вищенаведені дані засвідчують перебування сфери дитинства у глибокій кризі, яку можливо було попередити шляхом сприяння формуванню відповідального батьківства та належного виконання посадовими особами своїх обов'язків щодо охорони дитинства.

Усе вищенаведене засвідчує справедливість думки автора петиції щодо доцільності законодавчого врегулювання посилення відповідальності батьків за невиконання своїх обов'язків по відношенню до дітей.

Конвенцією ООН про права дитини, ратифікованою Україною у 1991 році, статтями 150, 180 Сімейного кодексу України, статтею 12 Закону України „Про охорону дитинства” визначені обов'язки батьків або осіб, які їх замінюють, щодо виховання дитини, піклування про її здоров'я, фізичний, духовний та моральний розвиток, забезпечення здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, її підготовки до самостійного життя, утримання дитини до досягнення нею повноліття.

Статтею 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачене притягнення батьків до адміністративної відповідальності за невиконання ними обов'язків щодо виховання дітей; статтею 166 Кримінального кодексу України - притягнення батьків до кримінальної відповідальності за злісне невиконання ними встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною; статтею 164 Сімейного кодексу України визначені підстави для позбавлення батьків батьківських прав.

При реалізації двох вищезгаданих норм кримінального законодавства та законодавства про адміністративні правопорушення виникає проблема щодо визначення складу злочину / правопорушення, за який вже передбачене законом покарання.

Якщо поняття ухиляння батьків розкрито хоча б у постанові Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 та в наказі Мінсоцполітики від 20.01.2014 № 27 **„Про Порядок ведення службами у справах дітей обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах”**, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 04.02.2014 за № 216/24993, то поняття злісного невиконання батьками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною взагалі не розкрито.

Це, в свою чергу, відкриває плацдарм, як для уникнення відповідальності батьків, так і для зловживань нормами з боку посадових осіб. І те і інше може призводити до порушення прав людини: у першому випадку – дитини, наражаючи її на небезпеку, у другому – батьків (на правосуддя) так і дитини (на виховання у біологічній сім'ї).

З огляду на зазначене, Мінсоцполітики розроблено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання жорсткому поводженню з дітьми, виникненню безпосередньої загрози їхньому життю або здоров'ю та подолання цих явищ”, який передбачає, зокрема, внесення змін до:

- Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення предмету правопорушення та посилення адміністративної відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють, за невиконання ними обов'язків щодо виховання дітей, передбачивши одним із видів покарання – громадські роботи з метою погашення штрафу та обов'язкове проходження корекційних програм, спрямованих на формування навичок відповідального батьківства, що в свою чергу сприятиме збереженню можливості дитини

виховуватись у родині та зменшенню кількості дітей, влаштованих до інтернатних закладів;

- Кримінального кодексу України щодо підвищення міри відповідальності батьків за життя і здоров'я дітей шляхом визначення поняття злісного невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною;

- Сімейного кодексу України щодо визначення підставою для позбавлення осіб їх батьківських прав відсутність: проживання з дитиною понад шість місяців без поважних причин; проявів щодо неї батьківської турботи та піклування, виховання та утримання дитини, що вже є підставою для усиновлення дитини відповідно до статті 219 Сімейного кодексу України.

Зазначений проект акта вже опрацьований із Міністерством внутрішніх справ, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством освіти і науки, Уповноваженим Президента України з прав дитини, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, провідних експертами з питань захисту прав дітей Міжнародної благодійної організації „Партнерство „Кожній дитині”.

Наразі, проект нормативного акту готується до надсилання на погодження до відповідних центральних органів виконавчої влади.

З повагою

**Заступник директора Департаменту
сімейної, гендерної політики та
протидії торгівлі людьми-начальник
відділу запобігання домашньому насильству**

О. Кулик